

Osuustoiminnan perusteet

1

Marginaalista?

- Maailmassa yli 250 miljoonaa työntekijää osuuskunnissa
- G20-maissa lähes 12 % työvoimasta osuuskunnissa
- Suomessa on yli 7 miljoonaa osuuskunnan jäsenyyttä

2

Mitä on osuustoiminta?

- Työntekijät/yrittäjät/yritykset yhdessä omistavat yrityksen
- Kaikilla on yksi ääni
- Tarkoituksena on joku yhteinen tavoite
- Oman työn tekeminen, markkinointi, hallinto yms.
- Laskutuskanava omalle työlle
- Yhteistyö
- Osuustoiminta on yhdessä yrittämistä
- Osallistujat ovat keskenään tasa-arvoisia
- Tarkoituksena yhteisen päämäärän toteuttaminen

3

Osuuskunnan määritelmä

Pääsääntö: jäsenten taloudenpidon
tai elinkeinon tukeminen

Säännöillä voidaan määrätä toisinkin
Yleishyödyllinen tarkoitus
Voitontavoittelu

4

Esimerkki 1

- Työttömät perustavat osuuskunnan, että voivat myydä omaa työtään laskutuksella
- Voi säilyttää työttömyysturvansa
- Voi tehdä työtä sen verran kun sitä on ja olla välillä työttömänä

5

Esimerkki 2

- Esiintyvät taiteilijat perustavat osuuskunnan
- Teatteriryhmä, bändi ...
- Esitykset toteutetaan ja markkinoidaan yhdessä
- Tulot jaetaan yhdessä sovittavalla tavalla

6

Esimerkki 3

- Käsityöntekijät perustavat yhteisen kaupan, jossa myydään jäsenten tekemiä tuotteita
- Jäsen saa tuloja sen mukaan miten hänen tuotteitaan myydään
- Kulut jaetaan kaikkien kesken sovituilla tavalla

7

Esimerkki 4

- Yksittäiset yrittäjät/yrittäjämaisesti toimivat perustavat osuuskunnan tehdäkseen töitä yhdessä
- Kukaan ei halua toimia yksin
- Kulut jaetaan, tulot sen mukaan, miten kukin tekee työtä

8

Esimerkki 5

- Hierojat, fysioterapeutit, ym. hoitoa tarjoavat yrittäjät perustavat osuuskunnan, joka hankkii yhteiset vastaanottotilat
- Jäsenet maksavat vuokrasta oman osuutensa yhdessä sovituilla tavalla

9

Käytännön esimerkki

- SOTE-osuuskunta Suomi
- Tavoitteet
  - Paikallisia kasvullisia sote-palveluita toimijoiden yhteistyönä
  - Terveysteknologian hyödyntäminen, esim. älykäs koti
  - Asiakas valitsee
  - Palvelut pienille toimijoille
  - Kuntakumppanuus, integraatio toimijoiden kesken

10

Uusi laki 2014

- Eroaa osakeyhtiöstä vain niissä kohdin, kun osk:n erityislunne sitä vaatii
- Yksi perustaja ja jäsen riittää

11

Oy:n ja Osk:n keskeiset erot

- Tarkoitus
  - Oy: Voittoa osakkeenomistajille
  - Osk: Tukee jäsenten elinkeinotoimintaa tai taloudenpitoa
- Äänivalta
  - Oy: Osakeomistuksen suhteessa
  - Osk: Lähtökohtana ääni/jäsen riippumatta panostuksesta
- Ei myytävissä
  - Jäsenyyttä/äänivaltaa ei voi myydä, ostaa tai luovuttaa
- Voitonjako
  - Oy: Osakkeiden omistuksen suhteessa
  - Osk: Käytön suhteessa
- Jäsenten vaihtuvuus osk:ssa ongelmattomaa

12

Osuus

- Oletus: osuudella ei ole nimellisarvoa. Merkintähinta voidaan määrätä vapaasti
- Osuus voidaan antaa ilmaiseksikin
- Säännöissä voidaan määrätä nimellisarvo
- Vanhojen osuuskuntien osuusmaksu = nimellisarvo, voidaan sääntömuutoksella poistaa
- Osuus ei ole sama kuin jäsenyys
- Pelkkä osuus ei tuo äänivaltaa, joka kuuluu jäsenyyteen. Osuuksia voi olla muillakin

13

Osuuden luovuttaminen

- Osuutta ei voi luovuttaa, ellei säännöissä toisin määrätä
- Lähtökohta: luovutuksensaajalla on oikeus vain osuusmaksun palautukseen, jos osk ei hyväksy saajaa jäseneksi
- Säännöissä voidaan laajentaa vaihdettavuutta

14

Osake

- Osuuskunta voi antaa myös osakkeita
- Jäsenille ja muille
- Osakkeeseen ei liity äänivaltaa
- Sijoituselementti, voidaan liistata

15

Voitonjako

- Voi tuottaa ylijäämää, joka lähtökohtaisesti kuuluu osuuskunnalle mutta jota voidaan jakaa jäsenille, jos säännöissä niin määrätään
- Jakoperusteet säännöissä
- Pelkkä omistaminen ei välttämättä oikeuta jakoon
- Jakotapa on vapaa, esim:
  - Osallistumisen suhteessa
  - Korkona jäsenmaksulle
  - Osuusmaksun rahastokorotus

16

Osuuskunnan vahvuuksia

- Osuuskunta on se yritys, joka laskuttaa asiakasta ja maksaa tekijälle palkan, huolehtii veroista, eläkemaksuista yms.
- Mahdollisuus työttömyysturvaan

17

Työttömyysturva

Yrityksessä työskentelevällä osaomistajalla on oikeus työttömyysturvaan, **jos hänen omistus- ja äänivaltaosuutensa on alle 15 %** (tai yhdessä perheenjäsenten kanssa alle 30 %)

osuuskunnassa vähintään 7 jäsentä

18

Osuuskunnan vahvuuksia

- Ei tarvita määrättyä alkupääomaa
- Ei henkilökohtaista vastuuta
- Alhainen pääomavaade ja pieni riski alentavat yrittämisen kynnyistä
- Edullinen kustannusrakenne parantaa kilpailukykyä
- Jäsenten verkottumisesta saadaan synergiaetuja
- Helppo liittyä mukaan
- Halutessaan voi erota
- Jäsenten päätäntävalta ja -vapaus
- Keskinäinen tuki

19

Toimiva ryhmä kaiken edellytys

- Osuustoiminta on yhteisrittäjäyttä
- Kyky toimia yhdessä
- Luottamus
- Jakaminen
- Yhteiset tavoitteet

20

Osuuskunnan kaksoisrooli

LIIEKEYRITYS

- liiketalous
- taloudellinen vastuu
- tehokkuus
- kannattavuus
- asioiden johtaminen

JÄSENYHTEISÖ

- jäsenten tarpeet
- sosiaalitaloudellinen vastuu
- osallistuminen
- yhteisvastuu
- ihmisten johtaminen

21

Jäsenen roolit

<p>OMISTAJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pääomavastuu • kannattavuus • jatkuvuus <p>vastuu yrityksestä</p>		<p>TYÖNTEKIJÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaaminen • markkinointi • omat tavoitteet <p>vastuu itsestä</p>
		
<p>JOHTAJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelu • päätöksenteko • valvonta <p>vastuu päätöksistä</p>		<p>RYHMÄN JÄSEN</p> <ul style="list-style-type: none"> • yhteistyö • kanssakäyminen • tukeminen <p>vastuu ryhmästä</p>

idekcoop 22

Vaiheteoria

- Osuuskunta on ihmisistä muodostuvan ryhmän toimintaa
- Kannattaa muistaa Tuckmanin vaiheteoria ihmisryhmän kehitysvaiheista
  - Forming - tunnustelua, johtajan suuri rooli
  - Storming - testausta, kannanottoja, välienselvittelyjä. Osa ihmisistä lähtee, osa jää
  - Norming - selkiytyminen, yhteiset tavoitteet
  - Performing – ristiriidat opittu ratkaisemaan, voidaan keskittyä työhön ja toimintaan

idekcoop 23

Jäsensojimus pelisäännöistä

- On syytä tehdä kirjallinen sojimus kaikkien jäsenten kesken
- Sovitaan pelisäännöt: miten asioita tehdään tässä osuuskunnassa
- Uudet jäsenet liittyvät sojmukseseen
- vrt. osakeyhtiöiden osakassojimukset

idekcoop 24

Mitä on yhteisyrityttöjyys?

- Osuuskunta palvelee jäseniään niin kauan kuin he tekevät työtä osuuskunnan hyväksi, ei omaksi hyväkseen
- Yhteisyrityttöjyys edellyttää halua ja kykyä yhteistoimintaan, kompromisseja tietyissä tilanteissa

25

Kiitos!

- Jukka Pötry
- jukka.potry@idekoop.fi
- 050 559 4012
- www.idekoop.fi

- Katso myös: perustajanopas.pellervo.fi

26

Vaikka kuinka olisi voimia,
ei ilman yhteistyötä voida toimia,
sillä yksissä tuumin löytyy apu.
Kerran joutsen ja hauki ja rapu
kävivät kuormaa kiskomaan,
hiki hatussa kuten sanotaan.
Vaun kuorma ei liikahda paikaltaan.
Kun joutsen veti pilviin ja hauki alas
veteen ja rapu taakse,
niin mikä eteen?
Kuka veti oikein, väärin meni keltä,
kukapa sitä sanomaan.
Kuorma oli näyttänyt kevyeltä,
vaan on yhä paikoillaan

Ivan Krylov
Suomentanut Kirsi Kunnas

27
